

Tisková zpráva

Poškození lesů v Evropě se může zdvojnásobit

Praha, 6. 3. 2026 – Požáry, vichřice a kůrovci mají závažné dopady na lesy, ekosystémové služby a životní prostředí. Mezinárodní tým vedený vědci z Technické univerzity v Mnichově (TUM) – včetně odborníků z Fakulty lesnické a dřevařské České zemědělské univerzity v Praze – určil, jak mohou vichřice, kůrovci a požáry v dalších desetiletích ovlivnit evropské lesy. I v neoptimističtější scénáři se očekává výrazný nárůst plochy zasažených lesů – v nejhorším případě se může oproti období 1986–2020 zdvojnásobit.

Jak požáry, vichřice a kůrovci ovlivní budoucnost evropských lesů

- Nová studie určila, jak mohou být evropské lesy do roku 2100 zasaženy požáry, vichřicemi a kůrovci.
- Kombinací satelitních dat a simulací vývoje lesů pro 13 000 lokalit napříč Evropou vytvořili autoři model založený na umělé inteligenci, který určuje rozsah poškození lesů na úrovni celého kontinentu.
- Ve všech scénářích budoucího vývoje překračuje míra poškození dnešní úroveň, s významnými dopady na lesy i ekosystémové služby pro společnost.

Mortalita stromů je přirozenou součástí vývoje lesů. Staré stromy odumírají, mladé dorůstají a vytvářejí novou generaci. Nové je však měřítko, v jakém požáry, vichřice a kůrovci lesy ovlivňují. Míra a charakter poškození přitom v značné míře určují, kolik uhlíku mohou lesy ukládat, kolik dřeva poskytnou a jaké druhy rostlin a živočichů v nich najdou své útočiště. Výsledky studie jsou proto důležité pro tvorbu lesnických politik, adaptaci lesů na změnu klimatu i pro společnost jako celek.

Doktorka Laura Dobor a profesor Tomáš Hlásny, spoluautoři studie z Fakulty lesnické a dřevařské České zemědělské univerzity v Praze, uvádějí: „Česká republika již zažila extrémní nárůst poškození lesů související se změnou klimatu – kůrovcovou kalamitou z let 2018–2022. Výsledky studie je zapotřebí brát vážně. Naznačují, že podobné události – zejména rozsáhlá přemnožení kůrovců a lesní požáry – nás čekají i v dalších desetiletích. Připravit na ně naše lesy a lesnictví vyžaduje myslet dopředu a lépe propojovat výzkum, tvorbu lesnických politik a hospodaření.“

Autoři studie určili, že při oteplení přesahujícím 4 °C se plocha zasažená požáry, vichřicemi a kůrovci může do roku 2100 více než zdvojnásobit. Jako výchozí stav použili data dálkového průzkumu Země z let 1986–2020 – tedy období, které již zaznamenalo mimořádně vysokou úroveň poškození. I v nejpříznivějším scénáři, při udržení oteplení na úrovni 2 °C, autoři očekávají vyšší míru poškození lesů než v minulosti.

Autoři využili simulační model založený na umělé inteligenci, který byl trénován pomocí 135 milionů hodnot ze simulací vývoje lesů napříč 13 000 evropskými lokalitami, v kombinaci se satelitními daty popisujícími poškození lesů v minulosti. Tento přístup umožnil simulovat budoucí vývoj lesů s rozlišením jednoho hektaru a poskytnout tak poznatky o regionálních rozdílech

v očekávaném vývoji. Studie je zároveň přelomová využitím umělé inteligence pro hodnocení vývoje lesů na úrovni celého kontinentu.

Velké regionální rozdíly

Podle studie budou nejvíce zasaženy lesy v jižní a západní Evropě. Severní Evropa by měla být zasažena méně, i když se zde pravděpodobně objeví lokální ohniska poškození. „Narušení lesních ekosystémů se stále více stávají přeshraničním problémem, ovlivňují mezinárodní trhy s dřívím a ohrožují ekosystémové služby, které lesy poskytují společnosti,“ říká profesor Rupert Seidl z Technické univerzity v Mnichově, hlavní autor studie.

Autoři studie proto zdůrazňují, že lesnické politiky a hospodaření musí zohledňovat rostoucí míru poškození: „V nadcházejících letech musíme být připraveni na významný nárůst poškození lesů. Na jedné straně to znamená připravit se na výkyvy v poskytování ekosystémových služeb – včetně produkce dříví a ukládání uhlíku – a hledat způsoby, jak tyto výkyvy tlumit. Na druhé straně sílící disturbance představují příležitost k založení nových, klimaticky odolných lesů – mohou tedy být využity jako katalyzátor změn. Lesnictví musí reagovat jak na rostoucí rizika, tak na příležitosti, které tyto změny představují, a využívat při tom nové vědecké metody a poznatky,“ uzavírá Seidl.

Originální publikace:

Grünig, M.; Rammer, W.; Senf, C. a kol. 2026. Climate change will increase forest disturbances in Europe throughout the 21st century, *Science*, in press. <https://doi.org/10.1126/science.adx6329>

Kontakt pro média:

prof. Tomáš Hlásny, PhD.
hlasny@fd.czu.cz

ČZU v Praze je čtvrtou až pátou největší univerzitou v ČR. Spojuje v sobě tradici s nejmodernějšími technologiemi, progresivní vědou a výzkumem v oblasti zemědělství a lesnictví, ekologie a životního prostředí, technologií a techniky, ekonomie a managementu. Moderně vybavené laboratoře se špičkovým zázemím a prosperující školní podniky umožňují kvalitní vzdělávání s možností osobního růstu včetně zapojení do vědeckých projektů doma i v zahraničí.

Podle mezinárodních žebříčků univerzita patří k nejlepším dvěma a půl procentům na světě. V nejnovějším žebříčku Times Higher Education World University Rankings se ze třetího místa vyhoupla na druhou pozici mezi nejlepšími českými školami. V konkurenci světových univerzit si polepšila z 801.–1000. místa v roce 2024 na **současné 601.– 800. místo**. Podle žebříčku Academic Ranking of World Universities (tzv. Šanghajský žebříček) se

v roce 2025 umístila na 801.–900. pozici na světě a na sdíleném čtvrtém až pátém místě z hodnocených univerzit v ČR. Také má jako jediná v ČR hned tři obory v první stovce a hlavní obor, Zemědělství a lesnictví, je na 28. místě mezi všemi univerzitami světa a na pátém v Evropě. Podle posledního měření žebříčku UI Green Metric World University Rankings je ČZU 31. nejekologičtější univerzitou na světě a první mezi českými univerzitami.